

## Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Pamattiesības>Harta: dalībvalstu paraugprakse Harta: dalībvalstu paraugprakse

Lietuva

Valsts politika, ar ko likumdevēju, pārvaldes, tiesībsargāšanas iestāžu un tiesnešu vidū veicina Hartas izmantošanu un informētību par to.

Pamats tam, ka likumdevēja procesa ietvaros tiek nodrošināta tiesību aktu projektu atbilstības Hartai novērtēšana, ir Likuma par likumdošanas principiem (*Teisėkūros pagrindų įstatymas*) 9. panta 4. punkts, kurā noteikts, ka valdības pilnvarotās iestādes var izdot secinājumus par tiesību aktu projektu atbilstību ES tiesību aktiem, Eiropas Savienības Tiesas spriedumiem, starptautiskajiem nolīgumiem, kuriem Lietuva ir pievienojusies, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai un Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem. Minētos secinājumus iesniedz arī struktūrai, kura pieņem tiesību aktu. Lai arī minētajā noteikumā nav skaidri minēta prasība par atbilstību Hartai, prasība nodrošināt atbilstību ES tiesību aktiem ietver arī atbilstības Hartai nodrošināšanu. Prakse rāda, ka noteikums tiek saprasts šādi. Piemēram, savos secinājumos par likuma projektu, ar ko groza Lietuvas Likumu Eiropas Parlamenta vēlēšanām (*Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo pakeitimo įstatymo projektas*), Eiropas tiesību departaments (*Europos teisės departamentas*) konstatēja, ka noteikums, ar ko ierobežo Hartas 39. panta 1. punktā noteikto tiesību – balsstiesību un tiesību kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās – izmantošanu, būtu jāuzskata par tādu, kas ir pretrunā ES tiesību aktiem; proti, noteikums liedza vienu un to pašu personu ievēlēt Eiropas Parlamentā vairāk nekā divas reizes pēc kārtas, taču tajā nebija izpildīts nosacījums par šāda ierobežojuma pamatojumu, kā noteikts Hartas 52. pantā (tiesību ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, tajos jārespektē šo tiesību būtība un tiem jābūt samērīgiem) (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/325a8fb0199811e9bd28d9a28a9e9ad9?positionInSearchResults=1&searchModelUUID=2d93c2bd-31b3-4e97-b94e-d931ddae3ca2>).

**Rīki, kas palīdz labāk saprast Hartu, un situācijas, kad tā piemērojama**

*Tieslietu ministrijas* (Teisingumo ministerija) tīmekļa vietnē ir publicēts

[Ceļvedis Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā](#) (*Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos vadovas*), kurā ir sniegta arī informācija par jautājumiem saistībā ar Hartas piemērošanu. Tīmekļa vietnē ir norādīta arī saite uz Eiropas Savienības tīmekļa vietnē publicēto informāciju par ES tiesībās piešķirto tiesību aizstāvību. (<https://tm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/es-reikalu-koordinavimas/es-teises-perkelimas-ir-igyvendinimas> ar saiti uz [https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/help-defending-your-rights/individuals\\_en](https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/help-defending-your-rights/individuals_en)). *Saite uz Rokasgrāmatu par Hartas piemērošanu valsts līmenī*, ko publicējusi Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra, tiks nodrošināta, tiklīdz rokasgrāmata būs pārtulkota lietuviešu valodā.

Projekta “Spēcīgāka reaģēšana uz naida noziegumiem un naida runu Lietuvā” ietvaros, ko īsteno Iekšlietu ministrija (*Vidaus reikalų ministerija*), Ģenerālprokuratūra (*Generalinė prokuratūra*) un Žurnālistu ētikas pārrauga birojs (*Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba*), tiek nodrošinātas kopīgas mācības policijas darbiniekiem, prokuroriem un tiesnešiem, kuras finansē no Eiropas Savienības programma “Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” (2014.–2020.g.). *Publicējot juridisku informāciju, kas ir būtiska cīņā ar naida noziegumiem un kas paredzēta gan policijas darbiniekiem, gan cietašajiem, Iekšlietu ministrija sniedz saiti uz šai tēmai veltīto sadaļu Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras tīmekļa vietnē* (<https://vm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/viesasis-saugumas-1/atsakas-i-neapykantos-nusikaltimus-ir-neapykanta-kurstancias-kalbas> ar saiti uz <https://fra.europa.eu/en/themes/hate-crime>).

**Rīki Hartas izmantošanai un informēšanai par to, kurus izstrādājušas citas ES valstis vai citas ieinteresētās personas ES**

*Skatīt iepriekš sniegto informāciju par saitēm uz Eiropas Savienības iestādēm un aģentūrām.*

**Sadarbība ar ieinteresētajām personām nolūkā veicināt ES Pamattiesību hartas izmantošanu un informētību par to**

**Piemēri sadarbībai starp tiesībsargiem un valsts iestādēm, kuras rezultātā tiek palielināta informētība par Hartu un tās izmantošana**

Lietuva ir ieviesusi praksi katru gadu organizēt [Valsts cilvēktiesību forumu](#) (*Nacionaliniai žmogaus teisių forumai*). 2019. gadā forumu organizēja Lietuvas Invaliditātes forums (*Lietuvos negalios organizacijų forumas*), Vienlīdzīgu iespēju ombuda birojs (*Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba*), Seima Ombuda biroja (*Seimo kontrolierių įstaiga*), Seima Cilvēktiesību komiteja (*Seimo Žmogaus teisių komitetas*), Ārlietu ministrija (*Užsienio reikalų ministerija*), Bērnu tiesību ombuda birojs (*Vaiko teisių kontrolieriaus įstaiga*), Vītauta Dižā Kauņas Universitāte (*Vytauto Didžiojo universitetas*) un Cilvēktiesību organizāciju koalīcija (*Žmogaus teisių organizacijų koalicija*).

**Piemēri sadarbībai starp valstu iestādēm un akadēmiskajām aprindām, kuras rezultātā tiek palielināta informētība par Hartu un tās izmantošana**

*Lietuvas Pētniecības padome* (Lietuvos mokslo taryba) finansēja pētījumu, ko veica Viļņas Universitāte (*Vilniaus universitetas*): “ES Hartas kā standarta piemērošana personas tiesību aizsardzībā pārvalstiskā un valsts līmenī”. Pētījumā tika apsekots Hartas piemērošanas apmērs un tas, kurus Hartas noteikumus piemēro Lietuvas iestādes – tās savas darbības ietvaros visticamāk un visbiežāk saskaras ar sūdzību izskatīšanu saistībā ar personas tiesībām, kas ietilpst Hartas tvērumā –, kā arī tiesas un pirmstiesas izmeklēšanas iestādes. Tajā tika uzdots jautājums, vai sabiedrība un juristi ir pietiekami informēti par Hartas nozīmīgumu pamattiesību aizsardzībā un vai Harta tiek uzskatīta par patiesi iedarbīgu standartu pamattiesību aizsardzībai, kā arī tika apskatīti jautājumi saistībā ar Hartas izmantošanu konkrētu tiesību aizsardzībai. *Pētījuma rezultāti* ir publicēti.

**Nevalstisku iniciatīvu piemēri, ar kurām sekmē Hartas izmantošanu un informētību par to jūsu valstī**

Portālā “Manas tiesības” (“*Mano teisės*”) NVO [Lietuvas cilvēktiesību centrs](#) (*Lietuvos žmogaus teisių centras*) ir norādījis saiti uz Eiropas Savienības iestādēm un aģentūrām, tai skaitā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru. Minētajā portālā publicētajos tekstos arī apskatīti jautājumi saistībā ar Hartas īstenošanu.

Lapa atjaunināta: 07/04/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.